



När man kommer från Sävsjö ligger Sandåkra t.v. om vägen strax före avtagsvägen mot Örsby i Ljunga. Den gulmålade välhållna stugan är den ursprungliga, som tillbyggts och moderniserats och som nu hyser en fempersonersfamilj .

Sandåkra står först som backstuga och byggdes troligen 1894 som bostad för Johan Peter Blom och hans stora familj. De kom närmast från Byholm under Ljunga Södergård men hade bara bott där något år. Blom hade varit grenadjär på Svinakullen/ Grönskull, dit han och hustrun kommit som tämligen nygifta 1879.

T Sandåkra står den vid inflyttningen 40-åriga Blom som f grenadjär. Sju barn, två söner och fem döttrar i åldern 17-2 år hade Blom och hustrun Karolina vid inflyttningen i Sandåkra. Ännu en son föddes efter något år.

I februari 1897 dog Karolina bara 44 år gammal. Strax efter emigrerade de båda äldsta barnen till Amerika. Nog undrar man, hur resten av familjen redde sig utan husmor – den äldsta hemmavarande dottern var bara 11 år, när modern dog.

År 1899 blev det kanske lite lättare, ty på våren gifte Blom om sig med den ett år yngre änkan Inga Kristina Karlsdotter från Stockaryd. Nu måtte det ha blivit något trångt i den inte särskilt stora stugan. Inga Kristina förde nämligen med sig fyra barn i boet. Sammanlagt kom familjen nu att bestå av Blom, hustrun och nio barn i åldern 18-3 år. Paret Blom fick också en gemensam dotter, men hon fick leva bara ett par veckor.

I längden för perioden 1900-09 stryks beteckningen backstuga för Sandåkra och det står i stället som "1, ett hus . Blom tycks ha blivit ägare till huset - eller har kanske varit så hela tiden, fast det inte framgår tydligt i den förra längden.

År 1902 flyttar den nu tio personer starka familjen Blom till Stockaryd. I stället blir det enpersonshushåll i Sandåkra, då den ensamstående nya ägaren Emma Helena Jonasdotter flyttar in från Markaryd. Hon är född i Bringetofta, men om hon har någon anknytning till bygden, har inte undersökts. 60 år gammal flyttar hon i varje fall tillbaka till Markaryd 1906 och följs av den nye ägaren Frans Ludvig Hägg och hans hustru. Hägg står som f.d. hemmansägare och kom från Stenshult i Vrigstad. De är båda drygt 60 år gamla och stannar bara ett år för att sedan flytta tillbaka till Vrigstad socken år 1908.

Som nya ägare står nu "C.G. Mejenqvist i Lj. Broddagård och Folksk. J. Lindberg" . Ingen av de nya ägarna tycks ha bosatt sig i Sandåkra och någon hyresgäst är inte heller noterad. Men när skolhuset vid kyrkan framme i byn byggdes om 1910 1911, flyttades folkskolan till två små rum här, medan småskolan hölls i Lyckeberg, har de, som var med på den tiden, berättat. Det har också omtalats, att den förste ordinarie folkskolläraren vid skolan i Ljunga, den 1909 antagne unge och nygifte Axel Franzén (född på Johansberg) skulle ha bott här under ombyggnaden av skolhuset. Bostaden lär ha varit tämligen primitiv med jordgolv i något utrymme. Kanske föddes enda barnet, sonen Arne, här 1911. Familjen Franzén står dock aldrig skriven i Sandåkra utan på Ljunga Lillegård.

Ingen står skriven i Sandåkra förrän 1915. Då står i längden "H. Sandåkra = Fattighuset" - Sandåkra blev alltså fattighus. De första, som flyttades dit, var Kristina Jonasdotter från Svenstorp, mera känd som Fiska-Kitta, och Anders Svensson, d v s Sten-Anderg, från Fälläng. De fick 1917 sällskap av syskonen Emil och Kristin Bolander från Lövsög. År 1920 flyttades Clara Lydig hit - hon har dock stått skriven i "fattighuset" sedan 1885. De fem gamlingarna fick 1921 säll- skap av en "tjänarinna" och hennes späde son - nog

är det förvånande, att man så sent som på 1920-talet blandade gamla och unga i fattigstugorna på det här viset. Här i Sandåkra blev det dock inte så länge, ty mor och son flyttade redan 1923 till Hylletofta. Sten-Anders dog 1922 – det berättades, när torpskylten sattes upp 1984, att hans efterlämnade kläder och tillhörigheter var så fulla av ohyra, att det inte var annat att göra än att gräva ner dem.

År 1924 upphörde Sandåkras tillvaro som fattighus och de fyra gamla flyttades in till samhället till ålderdomshemmet i Johansberg vid Skogsgatan. Fastigheten där hade omkring 1920 köpts av N. Ljunga kommun och tjänade som ålderdomshem till 1925, då nytt sådant hade inretts i den f.d. skolan i Komstad (nu f.d. Hantverkaregården). Clara Lydig avled i Johansberg 1926 ; medan de andra tre fick tillbringa sina sista år i hemmet i Komstad, där Kristin Jonasdatter dog 1932, Emil Bolander 1934 och Kristin Bolander 1952.

Sedan Sandåkra upphört att tjänstgöra som fattighus, köptes det av Theodor Olsson i Kåreslätt, tidigare Gröndal. Ägare "Teodor Olsson i gården" står det i längden – ende sonen Gustaf, som blivit framgångsrik farmare i Amerika, lär ha hjälpt till med inköpet. Theodor och hustrun Sofia bodde kvar i Kåreslätt några år och hyrde i stället ut till Theodors bror August Olsson . och hans hemmavarande dotter. De kom 1926 från Vallsjö, där August varit sågarbetare, och flyttade tillbaka efter ett par år. Då flyttade Theodor och Sofia och tre döttrar in i sin nya egendom. Familjen minskade snart – två av döttrarna lämnade hemmet och Theodor Olausson eller Olsson avled 1931 75 år gammal. Sofia och dottern Märta, som var sjuksköterska, bodde sedan ensamma kvar, tills Sofia avled 1953. Trots 12 barnafödslar och hårt arbete hela livet blev hon 91 år gammal (om kärngumman Sofia se s. 55) .

Märta hade redan i tämligen unga år drabbats av sjukdom och tvingades så småningom lämna sitt arbete. Efter Sofias död blev hon ägare till Sandåkra, som hon lät grundligt renovera. Om än ensam ville hon bo kvar, framför allt för att det var så nära till naturen, som hon enligt minnesrunan vid hennes död 1965 älskade att ströva i.

Sandåkra såldes eller hyrdes ut och det blev åter barnskrik i stugan alldeles som på Johan Bloms tid. Den första familjen, Bengt Yngve Nilsson med hustru och två små barn stannade dock bara knappt ett år. Efterträdaren Curt Gösta Fritiof Hegg, som också hade hustru och två små barn, bodde kvar till 1971.

Sedan blev Sandåkra åter bostad för en ensam sjuksköterska, danskan Gerda Dembek.

Hon kom väl som pensionär från Jönköping och bodde kvar till sin död i början av 1977. Därefter tycks Sandåkra ha stått tomt en tid, innan Sigrid och Kurt Romare flyttade in 1978 från Jönköping. Efter två år flyttade de in till samhället och Sandåkra köptes av de nuvarande ägarna Siv och Fred Classon, som byggt till och rustat upp till den vackra villa det nu är och där tre sång och musikbegåvade barn just växt upp.

B. Sandåkra

Ljunga Sonagård

Gr. Johan Peter Blom	född 1854 i Hultsjö	
h. Karolina Johansdtr	" 1853 " "	
s. Gustaf Oscar Henning	" 1877 " "	1897 t. N. Amerika
d. Blenda Ottilia	" 1882 " Ljunga	1897 t. " "
s. Axel Robert Josua	" 1883 " "	1900 t. Stockaryd
d. Ellen Augusta Sofia	" 1886 " "	
d. Anna Helga Charlotta	" 1888 " "	
d. Signe Eugenia	" 1890 " "	
d. Agnes Karolina	" 1892 " "	
s. Johan Albert Walentin	" 1895 " "	
2h. Inga Kristina Karlsdtr	" 1855 " Hjälmseryd	
hennes d. Hedvig Eleonora Andersdtr	" 1881 " Stockaryd	1900 t. Malmö
" d. Edit Waldri Elisabeth "	" 1888 " "	
" s. Bror Gustaf Gunnar Andersson	1890 " "	
" d. Elin Augusta Kristina	1896 " "	
bådas d. Nina Teodora Emilia	1901 " Ljunga	död 1901
Äg. Emma Helena Jonasdtr	född 1846 i Bringetofta	
F.h.äg. Frans Ludvig Hägg	född 1841 i Vrigstad	
h. Sara Helena Jonasdtr	" 1846	
Pig. Johanna Kristina Jonasdtr	född 1839 i Ljunga	
Stenarb. Anders Svensson	född 1840 i Hjälmseryd	
Oscar Emil Bolander	född 1870 i Ljunga	
Hilda Kristina Bolander	" 1867 " "	
Clara Sofia Lydig	född 1837 i Ljunga	
Tjän. Ellen Hulda Maria Johansson	född 1890 i Hylletofta	
s. Karl Erik Valentin	" 1921 " Vallsjö	

Sågarb. August Olsson	född 1847 i Ljunga	
d. Anna Josefina	" 1880	
Äg. Gustaf Theodor Olausson	född 1856 i Ljunga	
h. Ida Sofia Westring	" 1862 " Målilla	
d. Hilma Sofia	" 1889 " Ljunga	1929 t. Nässjö
d. Märta Nina Elisabet	" 1900 " "	
d. Elsa Ida Tolfvira	" 1905 " "	1931 t. Ljunga Sonagård
Sn. Bengt Yngve Nilsson	född 1941 i Målilla	
h. Gunnel Katarina Ahlqvist	" 1944 " Brännkyrka	
d. Katarina Elisabet	" 1962 " Göteborg	
s. Bengt Stefan	" 1965 " Sävsjö	
Curt Gösta Fritiof Hegg	född 1932 i Vrigstad	
h. Barbro Ann-Mari Ivarsson	" 1938 " Jönköping	
s. Kurt Arne Torbjörn	" 1960 " Mulserud	
s. Håkan Mikael Ingemar	" 1963 " Sävsjö	
Gerda Elisabet Dembek	född 1913 i Lyngby	
Kurt Ingvar Romare	född 1920 i Rumskulla	
h. Sigrid Gertrud Elvira Karlsson	" 1920 " N. Sandsjö	